

RAPPORT

Evaluering av Senter for utdanningsforskning (Udforsk)

I e-post datert 14.10.2025 ble professor Tine Sophie Prøitz (USN) og professor emerita Elise Seip Tønnessen (UiA) oppnevnt til en komité som skulle evaluere forskningssatsingen Senter for utdanningsforskning (Udforsk) ved Fakultet for humaniora og pedagogikk ved UiA. Elise Seip Tønnessen ble bedt om å lede komitéens arbeid.

Som grunnlag for evalueringen fikk komitéen tilsendt sakspapir fra Fakultetsstyret ved opprettelsen av senteret (sak 21/23), samt årsmeldinger for 2023 og 2024. Videre hadde fakultetet utformet en veiledning som foreslo arbeidsmåter for evalueringskomitéen og formulerte følgende spørsmål til komitéen:

1. I hvilken grad har Udforsk oppnådd formålet, visjonen og målsettingene for senteret?
2. Hva kan/bør videreføres for å oppnå målsettingene?
3. Hva kan/bør gjøres annerledes for å oppnå målsettingene?
4. Hvilke tiltak bør gjøres for at Udforsk skal bli et forskningssenter med høy forskningskvalitet, høy relevans for hele UiA og Agder?
5. Hvilke tiltak bør gjøres for at Udforsk skal å lykkes bedre med eksternfinansiering?
6. Hvilke arrangement, arbeidsmåter og andre aspekt ved organisering og arbeidsform har vært særlig verdifulle og bør videreføres, og hva bør eventuelt endres?

Komitéen gjennomførte de innledende samtalene med senterleder og styringsgruppe i fellesskap, for å danne seg et bilde av situasjonen. Det videre arbeidet ble fordelt slik at Elise Seip Tønnessen gjennomførte samtaler med sentrale aktører ved UiA (Viserektor for forskning Hans Kjetil Lysgård, Dekan for lærerutdanning Gunn Bjørnsen, studieleder for FoU ved Avdeling for lærerutdanning Erik Grasaas og tidligere dekan ved Fakultet for humped, Hans Hodne), mens Tine Prøitz innhentet informasjon fra tre sammenlignbare sentre. Dette dannet grunnlaget for felles drøfting og tilråding.

Beskrivelsen og vurderingene i denne rapporten gir uttrykk for komitéens inntrykk av situasjonen basert på disse samtalene. Vi har ikke funnet det formålstjenlig å referere til enkeltpersoners utsagn.

Innledning

Senter for utdanningsforskning (Udforsk) ble opprettet av Fakultetsstyret i sak 21/23. Virketid for første treårsperiode var fra 01.08.23 til 31.07.26, med mulighet for en ny

treårsperiode. Hensikten var å følge opp fakultetets strategiplan, der det het at fakultetet skulle «bygge opp et helhetlig og tverrfaglig forskningsmiljø for barnehage-, skole- og utdanningsrelevant forskning». Ved opprettelsen ble det formulert følgende målsettinger for senteret:

- Bygge (og styrke allerede eksisterende) broer mellom ulike fagmiljøer
- Styrke, øke og synliggjøre FOU-aktiviteter på utdanningsfeltet
- Være en pådriver for forskning og kunnskapsbasert utviklingsarbeid med utgangspunkt i lærerutdanningene
- Bidra til utvikling av- og søknader om større forsknings- og utviklingsprosjekter

Satsingen bygde på et samarbeid fra 2021, der tre tematiske områder sto sentralt. Tanken var å invitere inn allerede aktive forskningsmiljø på fakultetet. Temaområder og aktive forskere ved oppstart av senteret var:

- Demokrati og medborgerskap (Nils Hallvard Korsvoll og Aslaug Kristiansen)
- Språk og teknologi (Anne Løvland og Eli Marie Drange)
- Praksisnær utdanningsforskning (Torill Marie Olsen og Jorunn Midtsundstad)

Temaområdene er videreført, mens en del av de opprinnelige ressurspersonene er endret med nye personer.

Beskrivelse

Organisering

Udforsk ledes av en styringsgruppe som består av faglig leder, seks ressurspersoner som representerer de tre temaområdene, forskningsdekanen ved Fakultet for humpet og FoU-koordinator ved Avdeling for lærerutdanning. Nils Hallvard Korsvoll har fungert som faglig leder i en 25% stilling. Videre har senteret hatt en koordinator i 10 % stilling og en timeressurs til de seks ressurspersonene. I henholdsvis 2024 og 2025 ble en post doc og en stipendiatstilling knyttet til senteret. Begge stillingene er finansiert av UiAs styre. Kjernegruppa, som består av faglig leder, koordinator, post doc og stipendiat, møtes hver uke. Styringsgruppa møtes hver måned. Det har også vært en intensjon å opprette en referansegruppe med eksterne representanter, men det har foreløpig ikke skjedd.

Aktiviteter

Udforsk har invitert til seminar og idémøter internt på fakultetet, i noen tilfeller med eksterne gjester. De har også hatt arrangementer i samarbeid med interne og eksterne fagmiljøer. I desember 2024 arrangerte Udforsk en nordisk konferanse om KI i utdanning. I samtalen med styringsgruppa vises det til at konferansen bidro til at de involverte fagmiljøene knyttet verdifulle kontakter. De følges nå opp av Jon Olav Sørhaug som redigerer en antologi med bidrag fra konferansen. Konferansen var også utgangspunkt for at forskere under området *språk og teknologi* har vært invitert med som partnere i eksterne forskningssøknader.

Fra høsten 2025 har Udforsk invitert til en mer forpliktende serie med seminarer, en såkalt «pipeline». I løpet av 6-7 korte samlinger går deltakerne i seminarene gjennom trinnene i «pipeline»-prosessen med å utvikle en forskningsidé til prosjektbeskrivelse og søknad. Her bidrar erfarne forskere og rådgivere på fakultetet med sin kompetanse. 15 forskere har meldt seg på, og ca. 10 møter opp hver gang.

Udforsk har sin egen nettside med informasjon om senteret og dets aktiviteter. Her finner man også lenker til tematiske forskningsgrupper ved fakultetet, som kan ha relevans for utdanningsforskning i bred forstand, og lenker til UiAs oversikt over utlysning av forskningsmidler både nasjonalt og internasjonalt.

Erfaringer og vurderinger

Samtalene vi har gjennomført antyder at Udforsk har hatt varierende oppslutning om sine arrangementer. Det er en utfordring at forskerne på fakultetet i en travel hverdag strever med å finne tid til å prioritere Udforsk-arrangementer, til tross for at de uttrykker interesse for det som skjer. Dermed blir det også en utfordring å skape tilhørighet og kontinuitet blant forskere som sogner til Udforsk. Pipeline-serien er et forsøk på å imøtekomme dette problemet, ved at deltakelsen forutsetter at forskerne som melder seg på, forplikter seg over en viss tid.

Styringsgruppa hadde hatt en del utskiftninger i perioden før komitéen møtte dem, og dette kan være noe av forklaringen på en del uklarheter som kom fram i samtalen. Samtalen førte til noen grunnleggende spørsmål omkring Udforsk formål og eksistens. Det ble stilt spørsmål ved organiseringen av Udforsk og hva som hørte inn under senteret. I samtalen ble det også diskutert at det fra enkeltforskeres side kan være uklart hvorvidt deres forskning er en del av senterets virksomhet eller ikke. Spørsmålet blir med andre ord om Udforsk skal være et senter som samordner og synliggjør FoU-aktivitet som ville skjedd uavhengig av senterdannelsen, eller om Udforsk skal fungere som initiativtaker og igangsetter. I virksomheten komitéen har fått innsyn i, finnes begge deler, med KI-konferansen og pipeline-seminarene som de tydeligste eksemplene på Udforsk-initiert aktivitet. Nettsiden retter seg dels utad mot målet om å synliggjøre utdanningsforskningen på fakultetet, dels innad ved å gi støtte til forskere som vil orientere seg om finansieringsmuligheter.

De ulike temaområdene kan se ut til å drives av litt ulik motivasjon og ulike behov. Målsettingen om å synliggjøre FoU-aktiviteter på utdanningsfeltet, både internt og overfor eksterne brukergrupper, virker mest aktuell for temaområdet Praksisnær utdanningsforskning. Det ser ut til at de to andre temaområdene i større grad har motivasjon og forutsetninger for å være pådriver for FoU og bidra til utvikling av større prosjekter.

Udforsk ser ut til å samarbeide godt med Avdeling for lærerutdanning, og de har gjensidig utveksling med FoU-koordinator og FoU-utvalget ved avdelingen. Konferansen «Sammen om forskning» som Udforsk tok initiativ til og Avdeling for lærerutdanning senere overtok ansvaret for, er et eksempel på slikt samarbeid.

På institusjonsnivå er det UiAs policy at sentre skal være forankret på et fakultet. Slik passer Udforsk godt inn i UiAs strategi. Innenfor UiA betyr det at sentre kan ha svært ulik størrelse og ressurstilgang. Udforsk har midler til ressurspersoner, men ingen økonomiske midler til direkte forskningsstøtte. Her er senteret avhengig av å gjøre seg kjent med støtteordninger som forvaltes av FoU-utvalget sentralt på UiA (som prosjektetableringsstøtte, prosjektutviklingsstøtte og PRIFORSK¹) og på Avdeling for lærerutdanning, i tillegg til støtteordninger på eget fakultet (f.eks. til forskningsgrupper og konferansereiser).

Erfaringer fra andre sentre

I tråd med veiledningen til komiteens arbeid har vi innhentet informasjon som beskriver et par andre relevante sentre ved UiA og i Danmark. Som foreslått i veiledningen har vi tatt for oss de tre sentrene *MERGA* og *Mat og ernæring i et livsløpsperspektiv* ved UiA og *Dansk senter for grunnskoleforskning* ved Syddansk Universitet. Komiteens beskrivelser av eksemplene er basert på informasjon fra nettsider og e-post kommunikasjon med sentrenes ledere. Vi gir i første rekke summarisk informasjon om hvordan sentrene er organisert og finansiert, hva som vektlegges i sentrene og eventuelle tiltak som har vært vellykket. Eksemplene har noen likhetstrekk med Udforsk og skiller seg også ganske tydelig fra Udforsk når det gjelder hvor lenge de har eksistert, organisering og finansiering, aktiviteter og fokus.

Vi tar først for oss de to senterne *MERGA* (v/ leder Martin Carlsen) og *Mat og ernæring i et livsløpsperspektiv* (v/ leder Nina Cecilie Øverby) ved UiA. *MERGA* har i perioden 2019-2023 vært en del av UiAs PRIFORSK satsing, mens *Mat og ernæring i et livsløpsperspektiv* er per i dag et PRIFORSK senter ved universitetet. Prioriterte forskningssenter ved Universitetet i Agder er et strategisk virkemiddel på institusjonsnivå som skal bidra til å øke utvalgte forskingsmiljøers nasjonale og internasjonale slagkraft. Det overordnede formålet med ordningen er å legge til rette for at UiA utvikler sterke og nasjonalt og internasjonalt anerkjente forskingsmiljø med solid gjennomslag i de større, konkurransebaserte arenaene for forskingsfinansiering. Videre ser vi nærmere på *Dansk*

¹ Fram til 2025 har UiA gitt støtte til prioriterte forskningssenter gjennom denne ordningen. Fra 2026 blir denne ordningen delt i to virkemidler. PRIFORSK 1 retter seg mot framvoksende og ambisiøse forskingsmiljø i en tidlig utviklingsfase. De kan få 2 millioner kroner per år i fem år, samt to rekrutteringsstillinger. PRIFORSK 2 retter seg mot allerede etablerte og sterke miljø. De kan få 5 millioner kroner per år i fem år og fire rekrutteringsstillinger. Begge ordninger finansieres av UiA og fakultetet i samarbeid.

Center for Grundskoleforskning ved Syddansk Universitet som er et større senter organisert i et partnerskap mellom flere fakulteter og institusjoner i Danmark.

MERGA (Mathematics Education Research Group at Agder)

MERGA er et forskningssenter for matematikdidaktikk ved Universitetet i Agder. Senterets visjon er at senteret skal bidra globalt gjennom å arbeide for bedre undervisning og livslang læring av matematikk. Senteret fokuserer på forskning innen matematikdidaktikk over hele livsløpet. På senterets nettsider vises det til at senteret er aktivt internasjonalt som ledere av forskningsgrupper på konferanser, gjennom deltakelse i internasjonale organisasjoner, sommerskoler og i forskningsseminar og som redaktører i internasjonale forskningstidsskrift i matematikdidaktikk.

Senteret er organisert som en paraply som samler 3-4 forskningsgrupper i matematikdidaktikk. Tilknytningen til forskningsgruppene varierer mellom medlemmene, og det er opp til hver enkelt å involvere seg i den grad man vil og kan. Medlemmene består av universitetslektorer, førsteamanuensiser og professorer som har ulik grad av forskningstid i sine stillinger.

I perioden 2019-2023 hadde senteret ekstra finansiering gjennom PRIFORSK. Per nå har *MERGA* ingen ekstra finansiering ut over det enkelte medlems forskningstid. I tillegg hender det at instituttet bevilger ressurser til ulike tiltak.

*MERGA*s forskning skjer innenfor senterets forskningsgrupper. I forskningsgruppene studeres undervisning og læring på alle nivå fra barnehage til universitet og livslang læring ved å fokusere på bruk av moderne teknologier i undervisning og læring av matematikk, bruk av matematikk i teknologi og i samfunnet ellers gjennom matematisk modellering, forskning på bruk av lærebøker og andre hjelpemidler i undervisning og læring av matematikk. På senterets nettsider vises det også til at designforskning og oppgavedesign er sentrale tilnærminger til samarbeid med lærere i barnehage og skole og i arbeidet med lærerstudenter og andre studenter i matematikk.

På vår forespørsel vises det til at *MERGA* har hatt suksess med MatRIC som er et senter for fremragende utdanning i matematikk i høyere utdanning. De har også hatt suksess med å etablere en nasjonal forskerskole i matematikk- og naturfagdidaktikk, MaScE. Senteret har også lyktes med flere mindre prosjekter der de har samarbeidet med matematikklærere om utvikling av matematikkundervisning i form av designforskning. Det er et mål å tiltrekke enda mer ekstern finansiering av forskningsprosjekter for å kunne videreutvikle fagmiljøet. I de senere årene har senteret imidlertid ikke lyktes med tilslag på større forskningsprosjekter.

Mat og ernæring i et livsløpsperspektiv/Lifecourse nutrition

Senteret *Mat og ernæring i et livsløpsperspektiv* utforsker sammenhengen mellom kosthold tidlig i livet og helse på senere livsstadier. Senterets visjon er å bedre kosthold

og ernæring fra tidlig utvikling frem til foreldreskap. Forskningen konsentrerer seg om sammenhengen mellom foreldrenes ernæring i tiden før unnfangelsen, under graviditeten og ernæring fra tidlig alder, og påfølgende helse og utvikling gjennom fire vitenskapelige ambisjoner: Å øke forståelsen for hvilke kostholds faktorer som er utslagsgivende i et livsløpsperspektiv, Å skape kunnskap om effektive intervensjoner og tiltak for bærekraftige forbedringer på kosthold og helse i et livsløpsperspektiv, Å omsette kunnskapen til praksis gjennom effektive og fremtidsrettet utdanning av studenter som vil innføre praksisen i regionen og i samfunnet som helhet og Å informere beslutningstakere slik at de kan skape vedvarende, positiv endring hos barn, familier og i samfunnet, gjennom formidling og tilgjengeliggjøring av den forskningsbaserte kunnskapen.

Senteret er organisert med en senterleder, nestleder og administrativ ansvarlig og har faglige undergrupper hvor prosjektene ligger. Senteret ble etablert i 2019 og har i dag 28 forskere innenfor en rekke fagfelt og med tverrfaglig kompetanse innen ernæring og folkehelse hvorav flere er stipendiater eller post dok.

Forskerne ved senteret bruker en stor del av sin forskningstid i senteret. De har mange felles prosjekter og det vises til at de jobber mot samme mål. Mange av dem som er med i dag var også med da de søkte om PRIFORSK-midler i 2018/19. De har også invitert nyansatte på instituttet til senteret dersom de jobber med noe som er relevant for senterets forskning. Senteret er et av UiAs PRIFORSK-sentere og er finansiert av UiA sentralt og av fakultetet. I tillegg har senterets medlemmer søkt og fått eksterne midler.

På vårt spørsmål om hva de vil fremheve som spesielt vellykket vises det til at de startet som forskningsgruppe allerede i 2014 og har over tid bygget et miljø, en kultur, felles verdier og felles forståelse for hva de jobber med. De har også vektlagt det å jobbe sammen, og at de har ulike kompetanser som de bringer inn i prosjekter og diskusjoner. Senteret har hatt månedlige møter i alle år og flere sosiale tiltak. En annen ting som vektlegges som viktig er at de har bygget en kultur for å søke eksterne midler, med egne samlinger for PhD-studentene, som også er med på forskningsgruppemøter. Det fremheves også at de ved senteret har årlige samtaler om forskning med fokus på hva folk har lyst til å gjøre og hvilke muligheter som finnes.

En evaluering av senterets aktiviteter i 2023 viste til at senteret er godt organisert og strukturert, det har høy og solid forskningsaktivitet og har hatt omfattende aktivitet når det gjelder antall søknader for ekstern finansiering med godt gjennomslag. Det vises også til at senterets vekst i juniorforskere vil kreve videre arbeid med søknadsaktivitet for å sikre søknader med høy kvalitet og et videre arbeid med søknader rettet mot HORIZON EUROPE anbefales. Evalueringen viser også til at senteret anses å ha solid kapasitet for å søke SFF. Forskerne ved senteret har akkurat sendt en søknad om Senter for fremragende forskning. Det vises her til at de har ett år igjen med finansiering fra

PRIFORSK. Søknaden om senter ses på som en mulighet til å videreføre senterets aktiviteter etter PRIFORSK.

Dansk Center for Grundskoleforskning ved Syddansk Universitet

Center for Grundskoleforskning består av fire profesjonshøyskoler og to forskningsmiljøer på Syddansk Universitet. Senteret er et partnerskap mellom: Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet på SDU, Det Humanistiske Fakultet på SDU, Professionshøjskolen Absalon, Professionshøjskolen UC SYD, UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole og Professionshøjskolen UCN.

Senteret forsker om, med og for grunnskolen. I følge nettsidene legger senteret til grunn et praksisrettet fokus på didaktikk og skoleutvikling for å fremme det de kaller det «gode børne- og ungeliv i et bæredygtigheds perspektiv». Senteret forsker innenfor følgende fokusområder: *Bæredygtigheds pædagogik, Dialogisk undervisning og Mundtlighed, Historie-, samfundsfags- og religionsdidaktik, Musik i skolen, Sprogdidaktisk fokus, Profession, etik og uddannelse, Danskfagets didaktik, digital-børnemagt.nu, Idrætsfagets didaktik, Skrivning og læsning og Skoleledelse.*

Senteret er organisert med et styre med representanter fra alle partnere, en senterledelse med et sentersekretariat, et Rådgivende Forskningsfaglige Udvalg (RFU) med representanter fra samarbeidspartnerne, Fokusområdeledere og assosierte partnere som kan være andre profesjonshøyskoler, kommuner og kulturinstitusjoner.

I tillegg til å forske innenfor de nevnte områdene understøtter også Center for Grundskoleforskning forskerutdanning (ph.d.) rettet mod grunnskolen. Det kan bl.a. være stipendiater utlyst av Ph.d.-rådet for Uddannelsesforskning som senteret gir støtte i arbeidet med søknader til.

Oppsummering

De tre sentrene beskrevet over kjennetegnes av å ha uttalte forskningsambisjoner innenfor definerte forskningsfelt og de har klart definerte mål for forskningen. Utviklingen av forskningsfeltene over tid synes å være forankret i forskningsmiljøenes faginteresser og ekspertise. Sentrene vektlegger konkrete forskningsaktiviteter i form av prosjekter, søkning om midler, Ph.d.-utdanning, deltakelse på konferanser og seminarer, samarbeid med ulike aktører omkring forskning, samt publisering. En viktig styrke og felles kjennetegn for særlig senterne ved UiA er PRIFORSK-finansieringen som synes å ha stor betydning for utviklingen av sentrene. Et annet viktig element som synes viktig er hvordan sentrene har vokst frem over tid der det har vært mulighet for miljøbygging og stadig videreutvikling av forskningen. Evnen til å tiltrekke seg ekstern finansiering kan synes å stå i sammenheng med en viss grad av intern finansiering og mulighetene til å vektlegge søknadsarbeid.

Diskusjon

Udforsk har trukket opp et ganske bredt lerret i sine visjoner. Det gjelder faglig, med ambisjonen om å «utvikle tverrfaglig forskningssamarbeid». Det gjelder også målene for aktiviteten, som strekker seg fra brobygging og synliggjøring til å søke finansiering for «større forsknings- og utviklingsprosjekter». Det kan være gode grunner til at målene favner bredt i en innledende fase, men det kan samtidig skape uklarheter for organisering og prioritering av aktiviteter. Evalueringskomiteen mener det er behov for et tydeligere og mer avgrenset fokus for å sikre utviklingen av senteret i fortsettelsen.

Komiteen deler erfaringene som flere av samtalepartnerne ga uttrykk for: At det tar tid å bygge en sterk forskningskultur, og at prosjekter som lykkes er avhengige av en slik kultur, samtidig som det må finnes personer som ønsker å forplikte seg til å drive for eksempel søknader om forskningsprosjekter fram. Vi mener derfor at Udforsk bør forlenges med en ny treårsperiode, men at det i denne perioden er nødvendig å samle seg om et avgrenset utvalg konkrete aktiviteter som kan gi arbeidet tydeligere retning og kontinuitet.

Dette reiser spørsmål om hva og hvem Udforsk skal være for. Målet om å utvikle *tverrfaglig* forskningssamarbeid er relevant for visjonen om å forene krefter fra de ulike instituttene ved fakultetet. Man kan likevel stille spørsmål ved om institusjonsbygging bør være det primære målet for et forskningssenter. Det kan like gjerne være slik at konkrete prosjekter trenger komplementære kompetanser, slik at tverrfaglig brobygging blir et resultat snarere enn et mål i seg selv. Ut fra et slikt perspektiv kan Udforsk spille en rolle og støtte nettverksbygging for forskningsprosjekter under utvikling.

Underveis i evalueringen har det dukket opp spørsmål om Udforsk skal initiere og drive fram prosjekter, eller først og fremst være en paraply for samordning, synliggjøring og støtte. Fram til nå ser det ut til at Udforsk mest har fungert som paraply. Det viser seg å være utfordrende å samle forskere basert på en såpass bred og løs organisering. Det har også ført til uklarheter om hva som hører hjemme under denne paraplyen. Hvis Udforsk tar rollen med å identifisere og støtte forskere med konkrete samarbeidsprosjekter, kan det gi mulighet til å skape en Udforsk-identitet der man knytter dedikerte forskere til senteret, og følger de konkrete prosjektene fra idéutvikling via forprosjekter og prosjektutvikling.

Udforsk har tatt utgangspunkt i tre temaområder med tverrfaglig potensial, der det allerede fantes forskningsaktivitet. I fortsettelsen må senteret diskutere om disse tre områdene skal bli stående gjennom hele perioden, eller om det er behov for å invitere til idédugnad og strategidrøfting for å åpne for andre temaer. Blant forskningssentrene vi har undersøkt i denne evalueringen har *Mat og ernæring i et livsløpsperspektiv* årlige samtaler om hva forskerne er interessert i å gjøre, noe som synes å ivareta en nødvendig dynamikk for å videreutvikle senteret.

Som forskningssenter er Udforsk forankret på Fakultet for humaniora og pedagogikk. Dette fakultetet er den største bidragsyteren inn i lærerutdanningsmatrisen på UiA, og dermed en viktig samarbeidspartner for de som har ansvar for forskning i Avdeling for lærerutdanning. Dette samarbeidet ser ut til å fungere godt, men man kan likevel stille spørsmålet om det er en viss overlapping. En naturlig utvikling har vært at Avdeling for lærerutdanning har overtatt ansvaret for konferansen *Sammen om forskning*, som har som mål å vise fram lærerutdanningsrelevant forskning for brukere på barnehage- og skolefeltet. Man kunne se for seg en videre utvikling der målet om å «synliggjøre FoU-aktiviteter på utdanningsfeltet» ble lagt til Avdeling for lærerutdanning, mens Udforsk kunne konsentrere seg om å være pådriver for forskning. Udforsk bør diskutere om arbeidet i større grad bør sentreres om konkrete forskningsprosjekter som utvikles innenfor Udforsks rammer. Det utelukker ikke at enkeltstående forskere kan delta og få inspirasjon og opplæring gjennom Udforsks virksomhet.

Udforsk har ingen egne midler til forskning, det er først og fremst en samling av menneskelige ressurser. Dersom man ønsker å utvikle en 'medlemsbase' av dedikerte forskere som er villige til å bruke sin forskningstid innenfor senterets virksomhet, må deltakelse gi en merverdi. Det kan være i form av inspirasjon og støtte, slik senteret har operert til nå, men det kan også være i form av å kunne tildele økonomiske stimuleringsmidler. Man kan også se for seg ordninger der deltakelse i Udforsk kan bidra til å øke muligheten for å få finansiering fra andre ordninger ved UiA. Forprosjekter som kan bidra til at en forskergruppe etablerer seg på sitt felt og forbereder større forskningsprosjekt, kan f.eks. søke midler gjennom Avdeling for lærerutdannings utdeling av små forskningsmidler. Interne støtteordninger ved fakultetet kan gi prioritet til konferansedeltakelse der Udforskprosjekter presenteres for nasjonale og internasjonale nettverk. Og mer ambisiøse prosjekter kan få hjelp til å posisjonere seg til å søke PES og PUS og PRIFORSK-status, for å nevne noen eksempler på hvordan Udforsk kan finne sin plass mellom andre støtteordninger ved UiA.

Oppsummering og tilrådinger

Avslutningsvis vil evalueringskomiteén svare på spørsmålene som fulgte vårt mandat. For strukturens skyld har vi tillatt oss å stokke litt om på rekkefølgen.

1. I hvilken grad har Udforsk oppnådd formålet, visjonen og målsettingene for senteret?

Det er komiteens vurdering at Udforsk til en viss grad har lyktes med å synliggjøre FoU-aktiviteter på utdanningsfeltet. Dette er imidlertid en kontinuerlig oppgave som ikke er fullført en gang for alle. Udforsk har også bidratt til synlighet og nettverksbygging på nordisk nivå ved å arrangere konferanse om KI i utdanning. Et steg på veien mot målet om å være pådriver for FoU med utgangspunkt i lærerutdanningene er å følge en fast gruppe gjennom stegene på vei mot en forskningssøknad, slik man gjør i pipeline-løpet.

Det synes imidlertid å være et godt stykke fram til målet om å levere egne søknader om ekstern forskningsfinansiering.

2. Hvilke arrangement, arbeidsmåter og andre aspekt ved organisering og arbeidsform har vært særlig verdifulle og bør videreføres, og hva bør eventuelt endres?
 - a. Hva kan/bør videreføres for å oppnå målsettingene?

I det videre arbeidet bør Udforsk prioritere aktiviteter som skaper tilhørighet og utvikling av et faglig miljø som kan gi merverdi for utviklingen av konkrete FoU-prosjekter, for eksempel slik man har gjort i pipeline-satsingen. Videre kan Udforsk bidra til at de aktuelle forskerne posisjonerer seg på sitt felt og bygger nettverk ved å arrangere konferanser eller andre nettverkssamlinger.

- b. Hva kan/bør gjøres annerledes for å oppnå målsettingene?

Styringsgruppa bør utvikle klare kriterier for hvilke prosjekter og aktiviteter som skal regnes inn under Udforsk. Det er komiteens vurdering at det bør innebære arbeid med å utvikle konkrete FoU-prosjekter som forpliktes på Udforsks mål og visjoner, og som får økt sjanse til å lykkes gjennom deltakelse i Udforsk. Enkeltstående seminar/arrangement som ikke inngår i en slik sammenheng, bør nedprioriteres.

3. Hvilke tiltak bør gjøres for at Udforsk skal bli et forskningssenter med høy forskningskvalitet, høy relevans for hele UiA og Agder?

Udforsk bør revidere sine mål og visjoner, slik at senteret kan fylle plassen mellom pdes Avdeling for lærerutdanning og pdas støtteordningene som tilbys på UiA sentralt. Avdeling for lærerutdanning kan ta hovedansvaret for synliggjøring av lærerutdanningsrelevant forskning. Senterets hovedvekt kan ligge på å støtte arbeid med å utvikle forskningsideer, forskningsgrupper- og nettverk, og støtte dem i å posisjonere seg på eget felt, fram til fullt utviklede forskningsprosjekter.

4. Hvilke tiltak bør gjøres for at Udforsk skal lykkes bedre med eksternfinansiering?

For å kunne lykkes bedre med søknader om ekstern finansiering bør senteret kunne tilby forskere motivert for søkning støtte som gir merverdi. En tydeligere rendyrking av senterets vektlegging av søknadsarbeid etter pipeline-modellen i kombinasjon med mulighet for tildeling av stimuleringsmidler rettet mot konkrete utlysninger kan bidra til å styrke både relevans og forskeres forpliktelse overfor senteret. Et annet nærliggende mål kan være å utvikle et miljø som kan søke om PRIFORSK-status ved UiA innen utgangen av neste Udforskperiode.

17.12.2025

Tine Sophie Prøitz

Elise Seip Tønnessen

Kilder

Informasjon er hentet fra følgende nettsider og lastet ned i november og desember 2025:

Center for Grundskoleforskning <https://www.sdu.dk/da/forskning/center-for-grundskoleforskning>

Mat og ernæring i et livsløpsperspektiv <https://www.uia.no/om-uia/senter-og-nettverk/mat-og-ernaering-i-et-livsloppsperspektiv/>

MERGA <https://www.uia.no/om-uia/senter-og-nettverk/merga/>

Prioriterte forskningssenter - Universitetet i Agder <https://www.uia.no/om-uia/senter-og-nettverk/prioriterte-forskningssentre/>

Udforsk: <https://www.uia.no/om-uia/senter-og-nettverk/udforsk/>